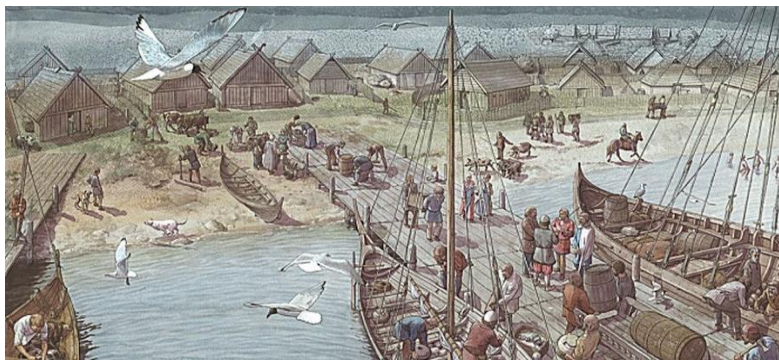




«عبور اشخاص، بار سفر، کالاهای وسایط نقلیه از خاک یک یا چند کشور زمانی که عبور آن ها از قلمرو متذکره بخشی از یک سفر کامل بحری باشد که از داخل قلمرو کشور محاط در خشکه شروع یا پایان می یابد.»

لذا ممالک محاط در خشکه دسترسی مستقیم به بحر و منابع آن نداشته و برای رسیدن به بحر از سر زمین کشورهای دیگر که سر راه شان قرار دارند، عبور کنند و اکثراً این عبور مستلزم پرداخت عوارض سنگین است. اما این مشکل برای همه کشورهای محاط در خشکه یکسان نبوده و از همین لحاظ بعضی شان مشکل کمتری دارند و یکتعداد شان دریاها قابل کشتی رانی که به بحر می ریزند دارند که این موضوع به دسترسی به بحر کمک می نماید. به هرصورت مشکلات ممالک محاط در خشکه جهت دسترسی به بحر یک اندازه نمی باشد.

امروز در جهان ۴۴ کشور محاط در خشکه وجود دارد. در میان آن ها ۱۶ کشور افریقایی، ۱۲ مملکت آسیایی، ۲ کشور در امریکای جنوب و ۱۴ مملکت آن اروپایی است.

بدین ترتیب ۱۵ کشور در اروپا محاط در خشکه بوده، همچنان کوسوو نیز محاط به خشکه است و از طرف ۱۰۲ کشور جهان به رسمیت شناخته شده، گرچه صربیا ادعا دارد که جزء آن کشور است، و روسیه از این موقف صربیا پشتیبانی می نماید و به همین سبب مخالفت روسیه، تا به حال عضویت سازمان ملل متحد را حاصل نکرده است.

#### شانزده ۱۶ کشور افریقایی محاط در خشکه:

|   |                  |   |                  |    |               |    |             |
|---|------------------|---|------------------|----|---------------|----|-------------|
| ۱ | ایتوپیا/ح<br>بشه | ۵ | بورکینافاسو      | ۹  | زمبیا         | ۱۳ | مالی        |
| ۲ | یوگندا           | ۶ | افریقای<br>مرکزی | ۱۰ | زمبابوی       | ۱۴ | نیجر        |
| ۳ | بوتسوانا         | ۷ | چاد              | ۱۱ | سوازیلا<br>ند | ۱۵ | سودان جنوبی |
| ۴ | بروندی           | ۸ | رונدا            | ۱۲ | لسوتو         | ۱۶ | مالاوی      |

#### پانزده ۱۵ کشور اروپایی محاط در خشکه:

|   |        |   |            |    |             |    |                   |
|---|--------|---|------------|----|-------------|----|-------------------|
| ۱ | اندورا | ۵ | بیلاروس    | ۹  | صربیا       | ۱۳ | مولداویا          |
| ۲ | اتریش  | ۶ | سوئیس      | ۱۰ | لوکزامبورگ  | ۱۴ | کوسوو             |
| ۳ | ج. چک  | ۷ | سان مارینو | ۱۱ | لیختن شتاین | ۱۵ | مقدونیای<br>شمالی |

|   |          |   |         |    |       |  |  |
|---|----------|---|---------|----|-------|--|--|
| ۴ | ج. سلواک | ۸ | واتیکان | ۱۲ | هنگری |  |  |
|---|----------|---|---------|----|-------|--|--|

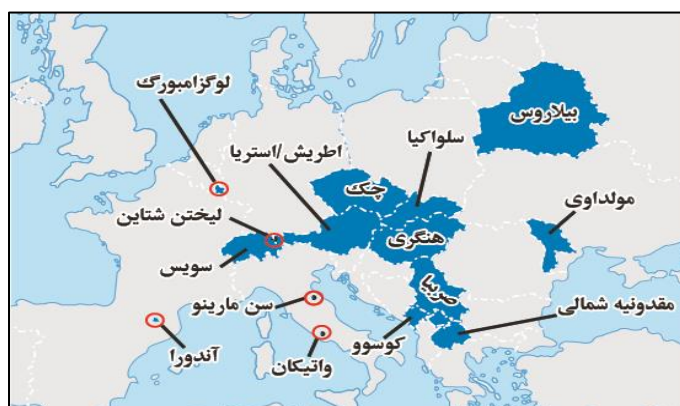
دوازده ۱۲ کشور آسیایی محاط در خشکه:

|   |           |   |           |    |         |
|---|-----------|---|-----------|----|---------|
| ۱ | افغانستان | ۵ | تاجکستان  | ۹  | منگولیا |
| ۲ | آذربایجان | ۶ | ترکمنستان | ۱۰ | لاوس    |
| ۳ | ارمنیا    | ۷ | قرغیزستان | ۱۱ | نیپال   |
| ۴ | ازبکستان  | ۸ | قزاقستان  | ۱۲ | بوتان   |

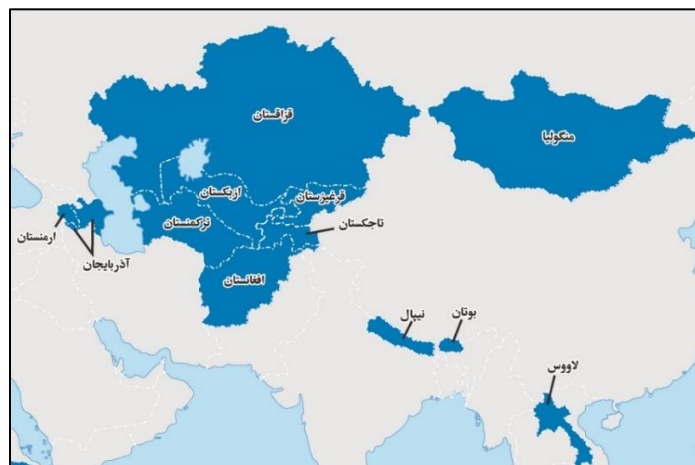
دو ۲ کشور امریکای جنوبی محاط در خشکه:

|   |         |   |         |
|---|---------|---|---------|
| ۱ | بولوویا | ۲ | پراگوای |
|---|---------|---|---------|

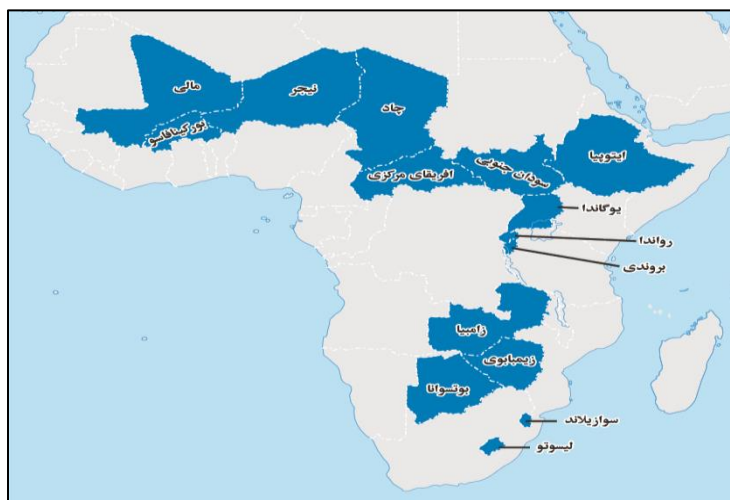
کشورهای محاط در خشکه در براعظم اروپا



کشورهای محاط به خشکه در براعظم آسیا



## کشورهای محاط به خشکه در براعظم آفریقا



## کشورهای محاط به خشکه در براعظم امریکای جنوبی



شرایط جغرافیایی ممالک محاط در خشکه از هم متفاوت اند و فاصله آن ها از بحر هم فرق دارد همچنان بعضی از آن ها دسترسی سهلتر به بنادر دارند مانند ۳ کشوری که از طریق دریاها قابل کشتی رانی بدون بندها و یا پُل های که مانع کشتی رانی شوند، به بنادر بزرگ دسترسی دارند:

- ۱- مالدوایا از طریق دریای دانیوب به بحیره سیاه راه دارد،
- ۲- پراگوی، توسط دریای ریوپراگوی به بحر اتلانتیک راه دارد،
- ۳- سویس از طریق دریای راین<sup>۱</sup> به بحیره شمال می رسد.

سه مملکت دیگر محاط در خشکه در داخل یک کشور دیگری واقع اند، یعنی از هر طرف توسط همان کشور محصور می باشد که عبارت اند از:

- ۱- لسوتو در داخل آفریقای جنوبی موقعیت دارد،

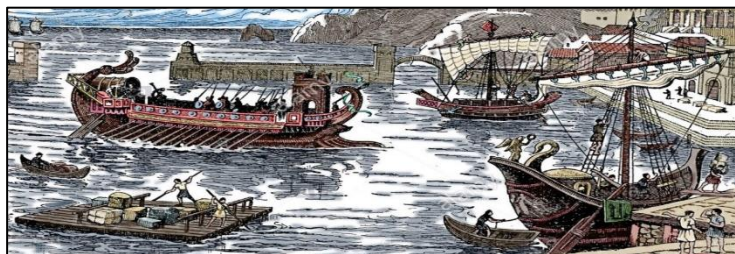
<sup>۱</sup> - رودخانه Rhin به بندر بازل یا Bale می رسد و از آنجا به بندر روتردام (هالند) که بزرگترین بندر اروپا می باشد رسیده و به بحیره شمالی می ریزد.

۲- سان مارینو در داخل کشور ایتالیا محصور است،

۳- واتیکان نیز در داخل کشور ایتالیا قرار دارد.

دو کشور دیگر محاط در خشکه هم در جهان وجود دارد که همه ممالک همسایه شان کشور های محاط در خشکه می باشند، یکی آن ازبکستان در آسیا است، البته هر ۵ مملکت، همسایه کشور مذکور محاط در خشکه اند، دیگری نیز کشور کوچک لیختن شتاین می باشد که در اروپای مرکزی بین اتریش و سوئیس موقعیت دارد.

ممالک اندورا، بوتان، لیختن شتاین، مولداویا، منگولیا و نیپال فقط دو همسایه دارند. از نگاه ساحه کشور های محاط در خشکه عموماً ممالک متوسط و یا کوچک اند، در جمله آن ها بزرگترین شان قزاقستان با رقبه/مساحت ۲۷۲۴۹۰۰ کیلو متر مربع بوده که در سطح جهانی نهمین کشور وسیع جهان شمرده می شود. بعد از آن به درجه دوم کشور منگولیا است که وسعت آن ۱۵۶۶۵۰۰ کیلو متر مربع می باشد. مملکت سوم محاط در خشکه از لحاظ وسعت رقبه کشور چاد است که دارای وسعت ۱۲۶۷۷۰۰ کیلو متر مربع می باشد. افغانستان در درجه نهم با داشتن رقبه ۶۴۷۵۰۰ کیلو متر مربع شمرده می شود.



از نگاه نفوس هم کشور های محاط در خشکه شامل ممالک متوسط و کوچک می باشند. در سال ۲۰۱۳م در میان کشور های محاط در خشکه پرنفوس ترین کشور ایتوپیا/حبشه با داشتن ۱۰۱ میلیون جمعیت و بعد از آن یوگندا با ۴۴ میلیون نفوس و افغانستان با ۳۵ میلیون نفر در درجه سوم قرار دارند. در درجه بعدی ازبکستان ۳۳ میلیون جمعیت دارد. در بین کشور های محاط در خشکه چهار کشور اروپایی بسیار کوچک از نگاه وسعت و نفوس نیز قرار دارند، که عبارت اند از شهر واتیکان با داشتن نفوس ۸۵۰ تن، سان مارینو ۳۵۰۰۰، لیختن شتاین ۳۹۰۰۰ و اندورا ۷۶۵۰۰ نفر<sup>۲</sup>

<sup>۲</sup> - در انگلیسی به نام MICRO STATES یا دولت های کوچک یاد می گردد. نفوس هیچکدام شان از هشتاد هزار نفر بیشتر نیست. در مجموع تمام کشور های محاط در خشکه ۱۱ فیصد مساحت و ۷ فیصد نفوس جهان را تشکیل می دهد.

### لیست کشورهای محاط به خشکه در چهار براعظم با توضیحات اسم، پایتخت، مساحت، نفوس و نوع حکومت

| شمار<br>ه   | اسم کشور  | پایتخت | مساحت به<br>Km | نفوس/جمعیت | نوع حکومت |
|-------------|-----------|--------|----------------|------------|-----------|
| براعظم آسیا |           |        |                |            |           |
| ۱           | آذربایجان | باکو   | ۸۶,۶۰۰         | ۱۰,۱۳۹,۱۷۷ | جمهوری    |

|              |            |               |           |            |                      |
|--------------|------------|---------------|-----------|------------|----------------------|
| ۲            | آرمینیا    | یروان         | ۲۹,۷۴۳    | ۲,۹۶۳,۲۴۳  | جمهوری               |
| ۳            | ازبکستان   | تاشکند        | ۴۴۷,۴۰۰   | ۳۳,۴۶۹,۲۰۳ | جمهوری پارلمانی      |
| ۴            | افغانستان  | کابل          | ۶۴۷,۵۰۰   | ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ | جمهوری اسلامی        |
| ۵            | بوتان      | تیمفو         | ۴۷,۰۰۰    | ۷۷۱,۶۰۸    | جمهوری پارلمانی      |
| ۶            | تاجکستان   | دوشنبه        | ۱۴۳,۱۰۰   | ۹,۵۳۷,۶۴۵  | جمهوری               |
| ۷            | ترکمنستان  | عشق آباد      | ۴۸۸,۱۰۰   | ۶,۰۳۱,۲۰۰  | دولت ریاستی          |
| ۸            | قرغیزستان  | بشکک          | ۱۹۹,۹۰۰   | ۶,۵۲۴,۱۹۵  | جمهوری پارلمانی      |
| ۹            | قزاقستان   | آستانه        | ۲,۷۲۴,۹۰۰ | ۱۸,۷۷۶,۷۰۷ | جمهوری ریاستی        |
| ۱۰           | لاوس       | وین تیان      | ۲۳۶,۸۰۰   | ۷,۲۷۵,۵۶۰  | ج. دیموکراتیک<br>خلق |
| ۱۱           | منگولیا    | اولن باتور    | ۱,۵۶۴,۱۱۶ | ۳,۲۷۸,۲۹۰  | جمهوری پارلمانی      |
| ۱۲           | نیپال      | کتمندو        | ۱۴۳,۱۸۱   | ۲۹,۱۳۶,۸۰۸ | جمهوری               |
| براعظم اروپا |            |               |           |            |                      |
| ۱            | آندورا     | آندورا لا ولا | ۴۶۸       | ۷۷,۲۶۵     | پارلمانی             |
| ۲            | اتریش      | ویانا         | ۸۳,۸۵۵    | ۹,۰۰۶,۳۹۸  | ج. پارلمانی فدرال    |
| ۳            | سلواکیا    | براتیسلاوا    | ۳,۵۴۹     | ۵,۴۵۹,۶۴۲  | جمهوری               |
| ۴            | بیلاروس    | مینسک         | ۲۰۷,۶۰۰   | ۹,۴۴۹,۳۲۳  | جمهوری               |
| ۵            | جمهوری چک  | پراگ          | ۷۸,۸۶۶    | ۱۰,۷۰۸,۹۸۱ | جمهوری               |
| ۶            | سوئیس      | برن           | ۴۱,۲۸۵    | ۸,۶۵۴,۶۲۲  | جمهوری فدرال         |
| ۷            | سن مارینو  | سن مارینو     | ۶۱۲       | ۳۳,۹۳۱     | جمهوری پارلمانی      |
| ۸            | واتیکان    | واتیکان       | ۴۴        | ۸۵۰        | پاپ سالاری           |
| ۹            | صربیا      | بلگراد        | ۸۸,۳۶۱    | ۸,۷۳۷,۳۷۱  | جمهوری پارلمانی      |
| ۱۰           | لوگزامبورگ | لوگزامبورگ    | ۲,۵۸۶     | ۶۲۵,۹۷۸    | مشروطه سلطنتی        |

|               |               |            |           |                    |                   |
|---------------|---------------|------------|-----------|--------------------|-------------------|
| ۱۱            | لیختن شتاین   | فادوتس     | ۱۶۰       | ۳۸,۱۲۸             | مشروطه سلطنتی     |
| ۱۲            | هنگری         | بوداپست    | ۹۳,۰۳۰    | ۹,۶۶۰,۳۵۱          | جمهوری پارلمانی   |
| ۱۳            | مقدونیه شمالی | اسکوپیا    | ۲۵,۷۱۳    | ۲,۰۷۷,۰۰۰          | جمهوری پارلمانی   |
| ۱۴            | مولداوی       | کیشینیف    | ۳۳,۸۴۶    | ۴,۰۳۳,۹۶۳          | جمهوری            |
| ۱۵            | کوسوو         | پریستینا   | ۱۰,۸۸۷    | ۱,۸۱۰,۳۶۶          | جمهوری            |
| براعظم افریقا |               |            |           |                    |                   |
| ۱             | ایتوپیا/حبشه  | ادیسا بابا | ۱,۱۰۴,۳۰۰ | ۱۱۴,۹۶۳,۵۸۸        | جمهوری فدرال      |
| ۲             | یوگاندای      | کامپالا    | ۲۳۶,۰۴۰   | ۴۵,۷۴۱,۰۰۷         | ج. دیموکراتیک     |
| ۳             | بوتسوانا      | گابورون    | ۶۰۰,۳۷۰   | ۲,۳۵۱,۶۲۷          | جمهوری پارلمانی   |
| ۴             | بورکینافاسو   | واگادوگو   | ۲۷۴,۰۰۰   | ۲۰,۹<br>۰۳,۲<br>۷۳ | جمهوری            |
| ۵             | بروندی        | بوجومبورا  | ۲۷,۸۳۰    | ۱۱,۸۹۰,۷۸۴         | جمهوری            |
| ۶             | افریقای مرکزی | بانگونی    | ۶۲۲,۹۸۴   | ۴,۸۲۹,۷۶۷          | جمهوری            |
| ۷             | چاد           | انجامنا    | ۱,۲۸۴,۰۰۰ | ۱۶,۴۲۵,۸۶۴         | جمهوری            |
| ۸             | رواندا        | کیگالی     | ۲۶,۷۹۸    | ۱۲,۹۵۲,۲۱۸         | جمهوری            |
| ۹             | زامبیا        | لوساکا     | ۷۵۲,۶۱۸   | ۱۸,۳۸۳,۹۵۵         | جمهوری            |
| ۱۰            | زیمبابوی      | هراره      | ۳۹۰,۷۵۷   | ۱۴,۸۶۲,۹۲۴         | جمهوری            |
| ۱۱            | سوازیلند      | لوبامبا    | ۱۷,۳۶۴    | ۱,۱۶۰,۰۰۰          | سلطنت مطلقه       |
| ۱۲            | لسوتو         | ماسیرو     | ۳۰,۳۵۵    | ۲,۱۴۲,۲۴۹          | پادشاهی           |
| ۱۳            | مالاوی        | لیلونگوه   | ۱۱۸,۴۸۴   | ۱۹,۱۲۹,۹۵۲         | دیموکراسی تک حزبی |
| ۱۴            | مالی          | باماکو     | ۱,۲۴۰,۱۹۲ | ۲۰,۲۵۰,۸۳۳         | نیمه جمهوری       |
| ۱۵            | نیجر          | نیامی      | ۱,۲۶۷,۰۰۰ | ۲۴,۲۰۶,۶۴۴         | جمهوری            |
| ۱۶            | سودان جنوبی   | جوبا       | ۶۱۹,۷۴۵   | ۱۱,۱۹۳,۷۲۵         | جمهوری            |

---

| براعظم امريکا |          |          |           |            |        |
|---------------|----------|----------|-----------|------------|--------|
| ۱             | پاراگوای | آسونسیون | ۴۰۶,۷۵۲   | ۷,۱۳۲,۵۳۸  | جمہوری |
| ۲             | بولویا   | سوکری    | ۱,۰۹۸,۵۸۱ | ۱۱,۶۷۳,۰۲۱ | جمہوری |